

**ZAMONAVIY KLINIK
LABORATOR TASHXISI
DOLZARB MUAMMOLARI**
xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman

27 dekabr 2022 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'Liqli saqlash vazirligi

www.ssv.uz

Toshkent tibbiyot akademiyasi

www.tma.uz

diagnostikasining oldindan analitik bosqichini ta'minlashga qo'yiladigan me'yoriy talablar, sifat menejmentini ta'minlash orqali klinika va laboratoriya o'rtasida samarali dialogni shakllantirishning xalqaro tamoyillarini ishlab chiqarish laboratoriya sohasini yana jadallashtirish imkonini beradi.

Yurak-qon tomir tizimi kasalliklarini laboratoriya diagnostikasi algoritmlari bilan tanishish, qandli diabet kasalliklarini davolash kursini nazorat qilish, immun tizimi buzilishlarini laborator diagnostika qilish imkoniyatlari, onkologik kasalliklar, buyrak kasalliklari, oshqozon-ichak trakti, ichak, endokrin tizimi, qon tizimi, tizimli kasalliklar, allergik kasalliklar terapiyasini laborator nazorat qilishni malakali amalga oshirish bilan birga, klinik muammolarni hal qilishda ularning diagnostik axborotini ta'minlash uchun laboratoriya texnologiyalarining analitik xususiyatlari bilan tanishish muhim ahamiyatga egadur.

Xulosa. Tadqiqot usullarining analitik xususiyatlarini hisobga olgan holda diagnostik laboratoriyalar algoritmi qurilishini yo'lga qo'yish maqsadga muvofiqdir. Bu esa klinik laborator tadqiqotlariga texnologik imkoniyatlar oshishiga yordam beradi.

Adaviyotlar.

1. Abdiqatov Sh.Z. Kurbonova Z.Ch. Nanotexnologiya bilan davolash imkoniyatlari // Tibbiy ta'lim transformatsiyasi: megatrendlar. – Toshkent, 2021. – B. 164-168.

2. Babadjanova S.A. Kurbonova Z.Ch. Sitologik tashxisga kirish: o'quv qo'llanma. Toshkent, "Hilol nashr", 2021. 152 b.

3. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Laboratoriya ishi: o'quv qo'llanma. Toshkent, 2022. 140 b.

COVID-19 BILAN KASALLANGAN BEMORLAR QON ZARDOBIDA OQSIL ALMASHINUVI KO'RSATKICHLARI TAXLILI **Niyozova Sh.S., Tursunov D.X., Alimov S.M., Axmatova K.A., Sultonova D.Sh.** *Toshkent tibbiyot akademiyasi*

Yangi COVID-19 pandemiyasi tez tarqalib, dunyo bo'ylab 163,4 milliondan ortiq odam yuqtirdi va JSST ma'lumotlariga ko'ra, 2021 yil may holatiga ko'ra, ushbu infeksiyadan o'lim darajasi 3 388 634 holatni tashkil etadi. [Sabirov Dj.R. i dr., 2021]. Shuningdek, ushbu kasallik natijasida organizmning muhim to'qima va a'zolarida paydo bo'lgan patologik jarayonlar insonlarning mehnat faoliyatining susayishiga ham sabab bo'ldi. Hozirgi vaqtda bu muhim muammo bo'lib, dunyoda o'lim statistikasining ko'payishi bilan har kuni ko'proq bemorlarga ta'sir qiladi. [Zimmermann P, Curtis N., 2020]

Material va metodlar. Klinik tadqiqotlar 2020 yil sentyabr-noyabr oylarida davomida "Hayat Medical Centr" xususiy ko'p tarmoqli klinikasi laboratoriyasida o'tkazildi. Tadqiqotda 19 yoshdan 76 yoshgacha bo'lgan yangi koronavirus infeksiyasi ya'ni COVID-2019 bilan kasallangan 29 erkak va 31 ayollar, jami 60 bemor qatnashdi. Tadqiqotga barcha bemorlar o'z xoxishi bilan ishtirok etishdi.

Nazorat guruhi uchun 10 nafar sog'lom insonlar tanlab olindi. Sog'lom inson va bemorlardan olingan qon zardoblari biokimyoviy usulda tahlil qilindi.

Natija. COVID-19 bilan kasallanishi va uning kechishi ma'lum darajada bemorlarning yoshiga bog'liqdir. Shuning uchun biz barcha bemorlarni JSST tavsiyalariga asosan yoshga bog'liq ko'rsatkichlarini tahlil qildik. Bemorlarning yoshi va jinsi bo'yicha taqsimlanishini tahlili: 1-guruh 6 (18-29 yoshdagilar) 2 (3,3%) ta ayol va 4(6,6%) ta erkak, 2-guruh 25(30-49 yoshdagilar) –15ta (25%) ayol va 10 (16,6%) ta erkak, 3-guruh 28 (50-69 yoshdagilar) - 13ta (21,6%) ayol va 15(25%) ta erkak va asosiy guruh (umumiy). COVID-19 bilan kasallangan bemorlarning o'tkir davrida umumiy oqsil miqdorini yoshi ulg'aygan sari kamayib borishini kuzatdik. Ayniqsa bu 50dan oshgan bemorlarda yaqqol kuzatildi va uning miqdori nazorat guruhi ko'rsatkichlaridan 1,1 marotaba kam bo'lib 68,9 g/lni tashkil qildi. Bu asosan albumin miqdorini pasayishi bilan bog'liq bo'lib, uning miqdori 30-49 yoshli bemorlarda 39,8 g/lgacha kamaygan bo'lsa 50dan oshgan bemorlarda 36,9 g/lgacha ($R<0,05$) kamayishi kuzatildi. Globulinlar miqdorini ko'tarilishiga moillik esa keksa bemorlarda ortib bordi. Keksa bemorlarning qon zardobida oqsil almashinuvi ko'rsatkichlarining bunday o'zgarishi ularda a'zo va to'qimalarning shikastlanishi ustun turishidan dalolat beradi. Natijada keksa yoshli bemorlarda kasallikni og'ir kechishiga olib keladi.

Xulosa. Covid 19 bilan kasallangan bemorlarning qon zardobida oqsillar miqdori ko'rsatkichlari tahlil qilinganda, albumin miqdorining statistik miqdorda kamayishi va globulinlar miqdorining ko'tarilishi ayniqsa 50-69 yosh orasidagi erkak jinsiga mansub bemorlarda yaqqol namoyon bo'ldi. Bu esa ushbu yosh orasidagi insonlarda jigarda oqsillar sintezi jarayonini pasayishi va periferik to'qimalarda oqsillar katabolizmining kuchayishi bilan bog'liqdir.

Adabiyotlar.

1. Курбонова ЗЧ, Муминов ОА. COVID-19 этиологияси ва патогенези тўғрисидаги замонавий талқин // Назарий ва клиник тиббиёт. – 2022. - №5. – С. 84-86.
2. Khushbokova G.U. Babadjanova Sh.A., Kurbonova Z.Ch. Retrospective analysis of blood indicators in patients with coronavirus infection // Medicine and health sciences venice. – 2021. -22-23.
3. Kurbonova Z.Ch., Xo'shboqova G.O', Alimova U.O. Covid-19 bo'lgan bemorlarda qon korsatkichlari // Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi. - 2021. - №1. – С. 31-34.

**KLINIK LABORATORIYALAR UCHUN
AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARNING AHAMIYATI
Nuriddinova N.F., Narimanova G.A.
Toshkent tibbiyot akademiyasi**

Hozirgi kunda yurtimizda aholi salomatligini saqlash, kasalliklarning oldini olish va davolash, sog'lom turmush va mehnat sharoitini yaratish, uzoq umr ko'rishni ta'minlashga qaratilgan keng ko'lamdagi ishlar amalga oshirilmoqda.